

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania T. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanego W. B.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na
podstawie umowy o pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 31 stycznia 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 20 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 20 września 2017 r. oddalił apelację wniesioną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 6 grudnia 2016 r., zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 28 listopada 2014 r. i ustalającego, że W. B. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym,

chorobowemu i wypadkowemu) z tytułu zatrudnienia jako pracownik u płatnika składek T. B. w okresie od dnia 12 kwietnia 2010 r. do dnia 7 października 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 września 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: 6 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 2, art. 8 ust. 11, art. 11 ust. 1, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywista zasadność tego środka zaskarżenia. Podniósł przy tym, że Sąd Apelacyjny, stosując art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w sposób oczywisty naruszył prawo. Orzekł bowiem o objęciu obowiązkowo W. B. ubezpieczeniem: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu umowy o pracę u płatnika składek T. B., przyjmując tym samym, że małżonkowie nie prowadzili wspólnego gospodarstwa domowego. Tymczasem, w ocenie organu rentowego, istota związku małżeńskiego, zgodnie z art. 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, opiera się na prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego. W sytuacji małżonków B. oznacza to zamieszkiwanie w tym samym budynku mieszkalnym stanowiącym współwłasność małżeńską, zaciągnięcie wspólnego kredytu mieszkaniowego, pozostawanie W. B. od czerwca 2009 r. na utrzymaniu żony oraz brak prawnej separacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada

również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego:

z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Problem, jak rozumieć użyte w art. 8 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pojęcie „współpraca przy prowadzeniu działalności” był wielokrotnie rozstrzygany zarówno w doktrynie, jaki i w judykaturze, co powoduje, że wykładnia tego pojęcia ma ugruntowany charakter. Zgodnie z tą wykładnią, cechami konstytutywnymi pojęcia „współpraca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności” w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy systemowej są występujące łącznie następujące cechy: a) istotny dla działalności gospodarczej ciężar gatunkowy działań współpracownika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego; muszą pozostawać w bezpośrednim związku z przedmiotem podjętej działalności oraz muszą charakteryzować się pewną systematycznością, stabilnością i zorganizowaniem; b) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 maja 2008 r., II UK 286/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 241; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 134/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 170; z dnia 24 lipca 2009 r., I UK 51/09, LEX nr 529767; z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 315/09, LEX nr 604215; z dnia 21 czerwca 2016 r., I UK 272/15, LEX nr 2111407 oraz z dnia 18 maja 2017 r., I UK 215/16, LEX nr 2329474). Nie wystarczy zatem, jak sugeruje skarżący, pozostawanie przez małżonków we wspólnym gospodarstwie domowym oraz brak orzeczenia w stosunku do nich separacji.

Trzeba zaś podkreślić, że nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że Sąd drugiej instancji w pełni respektował wyżej przedstawioną wykładnię art. 8 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, uwzględniając ją w ramach oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego, z którego jednoznacznie wynika, że praca W. B.

świadczona na rzecz żony na stanowisku kierowcy (zresztą jednego z 4-5 zatrudnionych w tym samym co on czasie), choć wykonywana systematycznie i w sposób zorganizowany, nie miała znaczącego ciężaru gatunkowego dla prowadzonej przez T. B. działalności gospodarczej. Miała też wtórny charakter w odniesieniu do tej działalności, ograniczając się wyłącznie do wykonywania czynności transportowych w określonym czasie, za umówionym przez strony wynagrodzeniem. W. B. nie miał wpływu na podejmowanie decyzji związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, nie posiadał pełnomocnictwa bądź upoważnień do działania za pracodawcę. Co więcej, z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd drugiej instancji wynikało również, że choć małżonkowie B. w spornym okresie mieszkali w jednym budynku, to jednak zajmowali odrębne pomieszczenia (usytuowane na różnych kondygnacjach i posiadające odrębne wejścia) i nie prowadzili wspólnego gospodarstwa domowego oraz nie mieli wspólnego budżetu.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.